

ПРИКАЗ ЗАЈЕДНИЧКЕ ТЕРЕНСКЕ НАСТАВЕ СТУДЕНАТА СРБИЈЕ И РУСИЈЕ

Ивана Ђорђевић^{1*}, Нина Чегар, Сергеј Комазец,
Владан Грбовић, Урош Миљинчић, Сава Стевановић
* Универзитет у Београду - Географски факултет

Сарадња студената и наставника Универзитета у Београду – Географског факултета и Лењинградског државног универзитета Пушкин представља логичан наставак међусобних контаката и активности између географских друштава Републике Србије и Руске Федерације. Обнова и интензивирање сарадње између два географска друштва отпочета је 2014. године, а подстакнута је интересовањем Вјачеслава Јерењева, члана РГД-а и Сергеја Катикова, саветника председника РГД задуженог за међународну сарадњу, са једне и професора Стевана Станковића, дугогодишњег председника СГД-а, са друге стране.

РАЗВОЈНИ ЦЕНТАР
РУСКОГ ГЕОГРАФСКОГ ДРУШТВА
У СРБИЈИ

Током 2014. године између управа два друштва обављена је обимна преписка и договорена сарадња која је формализована потписивањем оквирног споразума о пословно-техничкој сарадњи. Исти је потписан током првог боравка делегације СГД-а у Москви почетком октобра месеца

¹ Контакт адреса: ivanadj.92@gmail.com

Ивана Ђорђевић и др.

2014. године. Уговор је од стране РГД-а потписао председник друштва Сергеј Шојгу Кужегедович, а у име СГД-а члан извршног одбора Мирољуб Милинчић, а по овлашћењу проф. емеритуса др Стевана Станковића. Потписивање Уговора је уприличено током Првог фестивала РГД-а. Дугогодишња сарадња студената и наставника два факултета потпомогнута је ангажовањем Развојног центра Руског географског друштва у Србији и Регионалног одељења РГД-а у Санкт Петербургу.

Руски студенти у Србији

Током 2016. године реализован је Први летњи географско-еколошки камп Развојног центра Руског географског друштва у Србији. Учесници кампа били су студенти Универзитета у Београду - Географског факултета и Лењинградског државног универзитета Пушкин. Програм активности је доминантно реализован на територијама следећих градова: Београд, Ниш и Крушевац и општина: Брус, Александровац, Рашка, Блаце, Прокупље, Куршумлија, Врњачка Бања, Варварин и Ћуприја.

Руски студенти упознавање Србије започињу од Београда у коме, заједно са студентима Географског факултета, обилазе Ташмајдан, цркву Св. Марка и „Руску цркву“. Прошетали су улицом кнеза Михаила, били на обали реке Саве и међу зидинама калемегданске тврђаве. Након обиласка Београда, на путу према Блажеву, преко Појата, стижу у Александровац у коме су посетили „Вино Жупу“, Завичајни музеј и Музеј виноградарства.

ЗАЈЕДНИЧКА ТЕРЕНСКА НАСТАВА СТУДЕНАТА СРБИЈЕ И РУСИЈЕ...

Из базе Географског факултета у Блажеву обилазе планински терен села, скицирају попречне профиле на путу према водопаду Јеловарник и упознају се са дугом и богатом историјом Запланине. Пут их даље води на

Ивана Ђорђевић и др.

југоисточне падине Копаоника, према највишој и једној од најстаријих бања у Србији. У једном дану су осетили прохладан поветарац на Ненадовом камену, топле изворе термоминералне воде, да би се на крају освежили у отвореним и затвореним базенима Луковске бање.

Реализација теренске наставе на простору „Долине векова“ обухватила је обилазак Јошаничке бање, Биљановца и Ушћа. Посебна пажња посвећена је манастиру Студеница, једном од најлепших српских, али и светских сакралних објеката. Представа о Жупи употпуњена је основним елементима њене баштине (виногради, виноградарство и винарство). Програм их даље води у обилазак Крушевца, престоницу Лазареве Србије, данашњи административно-управни центар Расинског округа. Посетили су Плочник, оправдано светски значајан локалитет за археометалурге и археоурбанисте. Затим и манастир св. Романа у Тунису који представља један од најстаријих манастира у Србији. Неколико наредних дана камповања студенти проводе на Сребрној планини. Пешачком стазом се упућују на простор Гвоздац-Метође. Гвоздац је зона некадашњег континуираног рударства, а Метође амбијент изворне природе и ранохришћанско светилиште. Из Блажева пут преко Гоча и Врњачке бање води према Београду. Након разгледања и упознавања са природним и културним знаменитостима Врњачке бање, посетили су манастир Раваницу, задужбину кнеза Лазара. Десет дана теренске наставе реализоване на обронцима Копаоника обележила су пешачења, пењања и спуштања, али и комплексна упознавања природних, културних и туристичких вредности овог дела Србије.

Српски студенти у Русији

Већ наредног лета српски студенти позвани су у узвратну посету Руској Федерацији. У организацији поменутих институција теренска настава је спроведена на територији Лењинградске области у периоду од 8. до 18. јула 2017. године. Већ по слетању на аеродром Пулково студенти се упознају са чудесном енергијом овог дела Русије, која се, између осталог, манифестује кроз препознатљиве беле ноћи.

Упознавање Лењинградске области започиње посетом ботаничке баште Лењинградског државног Универзитета Пушкин. Интересантно је поменути да је ботаничка башта настала ангажовањем управе, студената и професора са садржајима и композицијом свих биогеографских регија света. Иницијатива, велика заинтересованост и тимски рад географа и биолога манифестовао се кроз сакупљање и гајење бројних тропских, суптропских, пустињских и других биљних врста. Део времена предвиђен је за обилазак Царског Села, имања и комплекс резиденције руске императорске породице насталог у XVIII веку. У пратњи водича студенти се упознају са импресивном барокном палатом Екатерининог дворца, летњом резиденцијом императорки Катарине I, Јелисавете Петровне и Катарине II Велике. Након упознавања са лукеузним ентеријером палате, студенти разгледају њено окружење, украшено великим вртovima и уређеним парковима.

Ивана Ђорђевић и др.

Комплексно упознавање Санкт Петербурга, кога је Пушкин описао као „град обучен у гранит“, започиње разгледањем знаменитих, горостасних и вредних културно-историјских објеката. Након преласка преко реке Неве, уз посматрање густог саобраћаја на њој, студенти посећују научно-истраживачки геолошки институт академика Черњишева. Институт је основан 1882. године и чува збирку од преко милион примерака минерала и стена, како из Русије, тако и из других делова света. Музеј је јединствен

ЗАЈЕДНИЧКА ТЕРЕНСКА НАСТАВА СТУДЕНАТА СРБИЈЕ И РУСИЈЕ...

у свету по томе што његов централни део украшава физичко-географска карта некадашњег СССР-а, површине 26 m^2 изграђена од драгог и полу-драгог камена и племенитих метала (платине, злата и сребра).

У близини једног од главних градских тргова налази се и седиште Руског географског друштва, најстарије невладине организације на територији данашње Русије. Једно је од најстаријих географских друштава на

Ивана Ђорђевић и др.

свету, а први његов председник био је кнез Константин Николајевич. Дугогодишњи потпредседник РГД-а, географ и путописац Петар Семјонович описао је друштво као слободну и отворену организацију за све оне који су прожети љубављу према својој домовини и за оне који са непоколебљивом вером гледају у будућност руске државе и руског народа. Здање има највећу географску библиотеку на свету и у њој се чува више од пола милиона књига.

Исакијевски сабор је један од симбола и најпосећенија знаменитост Санкт Петербурга. Некада је ова светиња имала статус главне цркве у целој држави, док у савремено доба доминира туристичка, тачније, музејска функција са око четири милиона посетилаца годишње. Са висине од преко сто метара студенти разгледају величанствену панораму града.

Упознавање са физичко-географским особеностима простора започиње у сливу реке Тосне и њене притоке Сабљинке, у атару села Уљановка. Студенти истражују геолошке, геоморфолошке, хидролошке и биогеографске карактеристике густог растиња, трошних песковитих и влажних глиновитих стаза. Највећи део проучаване околине припада природном добру Парку природе Сабљинка. Обилазе и пећину која представља некадашње тунеле рудника кварцног песка у којој температура износи +4°C.

На релацији према некадашњој ратној луци, острвском граду Кронштату (који се налази на острву Котлин у Финском заливу) пут се спушта у тунел који се налази 45 m испод површине мора. Тунел је укопан у дно мора како би бродови могли несметано да плове по његовој површини. Студенти су посетили Главни морски сабор, цркву посвећену Св. Николају Чудотворцу и Поморски музеј. Најсевернији град који су посетили био је Выборг, велика раскрсница путева, удаљен 35 km од границе са Финском. У овом граду почиње гасовод „Северни ток”, а најпознатија знаменитост је Выборшчки замак. Прва тачка на којој су студенти застали у току западне маршруте према граници са Естонијом је Красноје село. Познато је по првом систему каскадних акумулација и првој фабрици папира у овој области. Кроз споменик природе Дудерговски брег крећу се према узвишењу Ореховаја, делу система Пулкоковских висова на 176 m висине. У наставку маршруте обилазе Радоново језеро у селу Лопухинка и често спаљивану, пљачкану и обнављану тврђаву која датира из XIII века. Тврђава Копорје, изграђена претежно од кречњачког материјала 2001. године је претворена у музеј.

Након вишедневних обилазака многобројних природних добара студенти обилазе Санкт Петербург, „Северну или Руску Венецију”, како га називају, због изузетне складности различитих архитектонских стилова. У ужем центру града налази се комплекс од пет палата са централним Ермитажом, зимским дворцем императорке Екатарине II. За палату од три

ЗАЈЕДНИЧКА ТЕРЕНСКА НАСТАВА СТУДЕНАТА СРБИЈЕ И РУСИЈЕ...

спрата која броји преко три милиона изузетно вредних експоната, она представља синтезу народа и култура из различитих епоха. Комплетан утисак употпуњује историјски и политички значајна Аурора, брод-музеј чија је палба означила почетак Октобарске револуције и са чије је радио станице емитован Лењинов проглас грађанима Русије.

Културно-историјски објекти обележили су последњи дан боравка у „северној престоници”. На самом почетку културне панораме, студенти обилазе Смољни сабор, а имали су и привилегију да посете скупштину града тзв. Смољни институт. Од укупно 11 музеја посвећених Лењину, очувано је 5 међу којима је и кућа Алелујевих у којој се студенти упознају са Лењиновим животом током бекства. Шетајући Невским проспектом, дугим 5 km, уочава се споменик Александру Невском, док се на самом крају улице налази гробље великана из света књижевности, музике и уметности (споменик Достојевском, Чајковском). На другој обали Неве указује се историјско језгро града, Петропавловска тврђава. Са препознатљивом ноћном атракцијом под именом „отварање мостова” студенти су се поздравили са бајковитим Питером.

Последња два дана боравка на простору Руске Федерације предвиђен је пут за Псков, удаљен 290 km од Санкт Петербурга. „Град зеленог парадајза”, како га називају, броји 33 активне цркве. Пловидба по четвртном по површини европском језеру, Чудско-псковском, води на острво Залед које је у знаку оца Николаја. На овом некада густо насељеном острву налази се његова кућа у којој је провео 42 године и за то време придобио култни статус код локалног становништва.

Ивана Ђорђевић и др.

Град Псков је административни центар регије, један је од најстаријих и најзначајнијих градова Русије. Након упознавања са оцем Олегом и најстаријом Библијом, која је сачувана у цркви Св. Николаја Чудотворца, студенти посећују најмању цркву на простору Псковске области посвећену кнегињи Олги. Предвиђен је и обилазак тврђаве из XIII века која окружује градско језгро Пскова. На темељима тврђаве је у XV веку саграђена црква рођења Пресвете Богородице која представља највећи женски манастир у Русији. Оно што је најлепше обично се чува за крај, а то је „Руска света гора“. Један од најлепших светских манастира, Псковско-печорска лавра, скривен је у дубокој ували на самој граници са Естонијом.

Задивљени прохладним и велелепним Санкт Петербургом, прошетани Невским проспектом и обogaћени новим искуством, још једном посматрамо „град музеја“, али овога пута из птичје перспективе, односно седишта авиона на путу за Београд.